

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Bestuurskundige Berichten mei 1986

Hogenbirk, S.; Laan, A.; Vingerhoed, T.; Meloni, R.; Leeuw, H.; Berwers, B.; ... ; Hofblij, A.

Citation

Hogenbirk, S., Laan, A., Vingerhoed, T., Meloni, R., Leeuw, H., Berwers, B., ... Hofblij, A. (Eds.). (1986). Bestuurskundige Berichten mei 1986. *Bestuurskundige Berichten*, 1(1). Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3232977>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

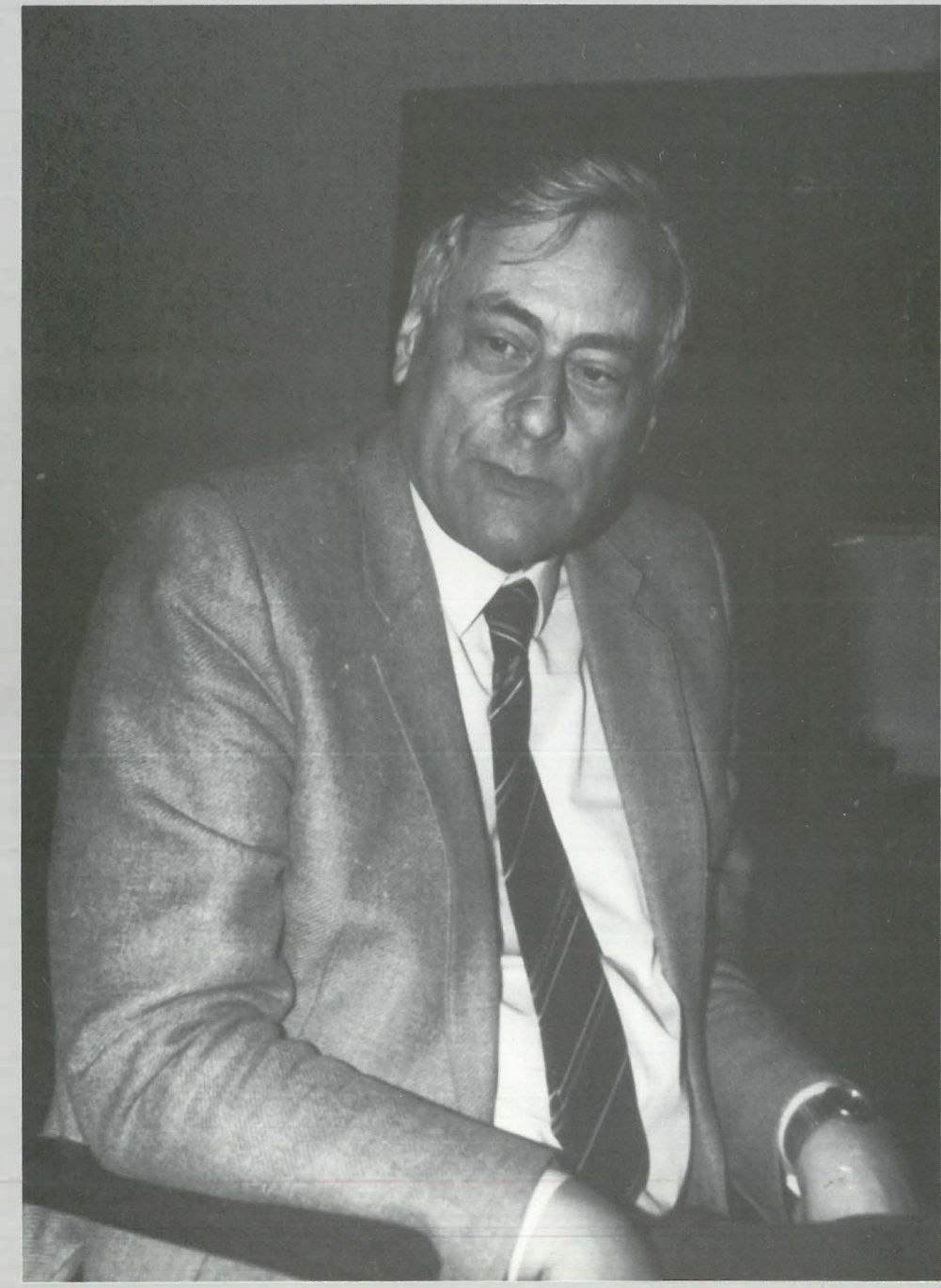
Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3232977>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

BESTUURSKUNDIGE BERICHTEN

TE 6580

18 JUNI 1986
Republiek KB

IN DIT NUMMER: Interview met Van Braam en Rosenthal.
En exclusief: Europarlementariër Dankert.

INHOUD

3 PROFICIAT !
Voorwoord door *prof.dr.A.van Braam*,
Beschermer van de B.I.L.

4 NAMENS HET BESTUUR
Rogier Rijnja, voorzitter
van de B.I.L.

6 "HERVERDELINGSEFFECT VAN BEGROTING
IN GEVAAR"
Interview met *Piet Dankert*,
Europarlementariër.

10 IN GESPREK MET DE STUDIEADVISEUR,
mevrouw *Margareth Gevers*.

12 BESTUURSKUNDE IN LEIDEN
Interview met *prof.dr.A.van Braam*,
hoogleraar bestuurskunde aan de
Leidse Universiteit.

MEDEDELINGEN!!!

15 HOE ZIJN DE DIVERSE TENTAMENS
VERLOPEN? Een *overzicht*.

16 B.I.L., BIER EN BEWAPENING
Verslag van de excursie naar *Brussel*.

18 "REORGANISATIE VORDERT"
Lezing door dhr. *Ottenvanger*,
hoofd beleidsontwikkeling bij de
Rotterdamse gemeentepolitie.

20 LEIDEN WEER GEZELLIG
Een ingezonden artikel over een
opmerkelijke politieke partij.

22 VOOR TWENTE KOMT DE VIJAND
UIT HET WESTEN
Prof. dr. U. Rosenthal laat van
zich horen.

COPIJSLUITING VOLGENDE
NUMMER: 1 SEPTEMBER

B.B.

BESTUURSKUNDIGE
BERICHTEN
1e jaargang, nummer 1.
een uitgave van de
Bestuurskundige
Interfacultaire Vereni-
ging Leiden.
verschijnt 4 x per jaar

Redactie:
Sandra Hogenbirk
Antoinette Laan
Taco Vingerhoed
Renato Meloni
Harry Leeuw
Bas Berwers

Rogier Rijnja
Albert Hofblij

Foto's:
Taco Vingerhoed

Cover design:
Randy van der Toorn
Vrijthof

Druk: Sociale Werk-
plaats, Heemstede

REDACTIEADRES:
B.B., Rapenburg 59,
2311 GJ Leiden

Abonnementen: B.I.L.-
leden en donateurs
ontvangen B.B. gratis.
Voor niet-leden
bedraagt de abonne-
mentsprijs f 12,- per
studiejaar(4 nummers).

Advertenties:
Sandra Hogenbirk,
tel. 071-897056

B.I.L. bestuur:
Rogier Rijnja voorzitter,
Albert Hofblij secre-
taris,
Loek Hupkens penning-
meester,
Dorothe Hammecher,
Frank Neumann,
Claartje Bergmans,
Jaap Hogenboezem,
Joop Ruijgrok.

PROFICIAT !

De nieuwe Leids-Rotterdamse bestuurskunde-opleiding is op 1 september 1984 gestart met 120 studenten. In het studiejaar 1985/1986 was het aantal eerstejaarsstudenten ongeveer 225. Het komende jaar worden tussen de 250 en 300 eerstejaars verwacht. Met deze ontwikkeling is de Leids-Rotterdamse opleiding in klap de grootste universitaire bestuurskunde-opleiding in ons land geworden. Een verheugende start voor degenen die vertrouwen hebben in de maatschappelijke en de wetenschappelijke toekomst van de bestuurskunde; een teleurstelling uiteraard voor degenen, die verwacht of misschien wel gehoopt hadden dat de onderneming zou mislukken. Dat de voorspoedige ontwikkeling van de Leids-Rotterdamse bestuurskunde-opleiding hier en daar uitingen van naijver oproept is te begrijpen. Op het feit dat deze naijver bij sommigen farizeïsche bijverschijnselen is gaan vertonen kan men alleen maar reageren met verwondering en mededogen. Op het moment dat ik dit schrijf is de uitwerking van het studieprogramma van het derde jaar gereedgekomen en zijn de curricula van de vier studievarianten ingevuld. Het heeft er even op geleken, dat in Leiden de financiële en personele middelen voor de uitvoering van dit programma niet tijdig en in passende omvang door de faculteit ter beschikking zouden worden gesteld. Dit gevaar is thans afgewend, zodat per 1 september a.s. het derdejaarsprogramma in volle omvang kan worden aangeboden. Een verheugend feit is ook dat van de eerste jaargang studenten een hoog percentage binnen de daarvoor vastgestelde wettelijke termijn zijn propedeuse heeft gehaald. Per 1 september a.s. wordt een rendement van ongeveer 75% verwacht. Wat mij bovendien verheugt is de goede start en voorspoedige ontwikkeling van de Bestuurskundige Interfaculteitsvereniging Leiden(B.I.L.), die niet alleen toegankelijk is voor studenten van de nieuwe bestuurskundeopleiding, maar ook voor hoofdvakstudenten van de juridisch-bestuurswetenschappelijke studierichting. De B.I.L. is het medium waar bestuurskunde studenten elkaar buiten collegeverband als vakgenoten, in een ongedwongen, gezellige sfeer kunnen ontmoeten, samen luisteren naar een inleiding, discussiërend over allerlei onderwerpen, samen op excursie proeven van de praktijk van het openbaar bestuur. Wie in Leiden bestuurskunde studeert hoort thuis in de B.I.L. Dat de B.I.L. nu reeds zovelen binnen zijn gelederen heeft

weten te binden is mede symptoom van een zich ontwikkelende eigen identiteit van de Leidse bestuurskunde. Wat ik hoop is dat ook de banden met de bestuurskundestudenten in de Rotterdamse vestiging nauwer zullen worden aangehaald. Er is de afgelopen twee jaren tussden de B.I.L. en de bestuurskundestaf een prettige verhouding gegroeid. Rapenburg 59 is niet alleen domicilie van de staf, maar ook tehuis en kantoor van de vereniging. Uit deze verbinding is nu een nieuw initiatief geboren: de oprichting van een eigen blad voor staf en studenten, waarin docenten, onderzoekers en studenten zich kunnen uiten over hun vak, hun studie, hun onderzoek. Het eerste nummer van dit blad ligt thans voor u. Opnieuw een teken van levenskracht van de nieuwe bestuurskundeopleiding. Ik wil de initiatiefnemers en de Leids-Rotterdamse bestuurskundegemeenschap van harte met dit eerste nummer gelukwensen en spreek de hoop uit dat er nog vele interessante publicaties zullen volgen.

Prof.dr. A. van Braam

NAMENS HET BESTUUR :

Wij presenteren u het eerste nummer van 'Bestuurskundige Berichten'. Ook hiermee denken wij een goede invulling te geven aan het 'wacht op onze daden' dat wij aan het begin van dit verenigingsjaar uitspraken.

Dit eerste nummer is vooral een verenigingsblad. Er staat met name informatie in naar de leden toe. Het ligt in de bedoeling om, naast het blijven verschaffen van informatie over verenigingsactiviteiten en de studie, Bestuurskundige Berichten op den duur vooral anderszins produkt te doen zijn van studenten in de bestuurskunde of in de juridisch bestuurswetenschappelijke studierichting *naar buiten toe*. Dit houdt een brok promotie van de eigen studie in en een stuk presentatie van wat de student bestuurskunde/JBW te bieden heeft. Op den duur zal dan ook de lezerskring flink uitgebreid kunnen worden.

Dit nummer is gemaakt door een initiatiefgroep. Het is nog geen vaste redactie. Wij streven er enerzijds naar een ieder de kans te geven een

een bijdrage te leveren en anderzijds de samenstelling van de redactie een goede afspiegeling te doen zijn van de verschillende 'jaars'studenten.

Om toch vooral aan deze voornemens tegemoet te komen, nodigen wij belangstellende studenten bestuurskunde/JBW uit contact met ons op te nemen. Zo snel mogelijk kan dan een vaste redactie aangesteld worden.

Graag benadrukken wij dat iedere student bestuurskunde/JBW ook een bijdrage kan leveren zonder meteen lid te worden van de redactie.

In ieder geval is ook dit nummer gemaakt door studenten bestuurskunde/JBW. Zij vormden de initiatiefgroep van een studentenblad dat beoogt *mêër* te zijn dan een besloten verenigingsblaadje. Bestuurskundige Berichten wil uitlaatklep zijn en toonbeeld van eigen kunnen.

Onze dank voor de initiatiefgroep, hun enthousiaste inzet en goede samenwerking met het bestuur.

Namens het bestuur 1985/86.,

Rogier Rijnja, Voorzitter.

B.I.L.-bestuur 1985/86. v.l.n.r. Rogier Rijnja, Jaap Hoogenboezem, Frank Neumann, Loek Hupkens, Claartje Bergmans, Albert Hofblij en Dorothe Hammecher. N.a. Joop Ruijgrok.

Dankert kritisch over Britse houding

Pieter Dankert werd in 1934 te Stiens geboren. Na HBS-A en MO Geschiedenis startte hij eind jaren '50 zijn loopbaan als onderwijzer. Reeds enkele jaren later maakte hij de overstap naar de politiek, eerst als voorzitter van de Jonge Socialisten, later o.m. als medewerker van het Koos Vorrinkinstituut, internationaal secretaris van de Partij van de Arbeid en vanaf 1968 lid van de Tweede Kamer. Deze functie bekleedde hij tot 1981; intussen was Dankert in 1977 ook als lid van het Europese Parlement geïnstalleerd. Van 1981 tot 1984 was hij hier voorzitter van, waarna Pflimlin de fakkel van hem overnam. Momenteel is Dankert wederom als lid van het EP werkzaam. Dankert's interesse gaat voornamelijk uit naar buitenlandse zaken. Zo vervulde hij naast bovengenoemde bezigheden ook functies in het hoofdbestuur van de Europese beweging in de NAVO-Assemblée, de Raad van Europa en was hij voorzitter van het Nederlands Instituut voor Vredesvraagstukken. De heer Dankert is Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Hij is gehuwd, heeft drie kinderen en woont in Edam. Aldaar vond ook het nuvolgende, exclusieve interview plaats.

Door Peter Wagenmaker
en Bas Berwers

Allereerst maar eens even kijken of er nog mooie banen klaar liggen. Is er behoefte aan bestuurskundigen in het Europese Parlement?

"Bij de Nederlandse Europarlementariërs hebben we eens een stagiaire uit Twente gehad, die bestuurskunde deed. Die heeft zich bezig gehouden met de analyse van besluitvormingsprocessen met betrekking tot de vreemdelingenrichtlijn. Daar heb je bestuurskunde als van afstand kijkend naar hoe processen werken, dat is op zich nuttig. Maar dat is nog niet typisch een werkring binnen de EG. Je zou bestuurskunde eventueel bij personeelsorganisaties of administratieve diensten in kunnen passen, doch daar is natuurlijk ook veel technische kennis bij nodig. Maar dat kan ik nog niet helemaal overzien."

Is de studie bekend in het EP?

"IK denk het niet. In Nederland wel. Dat komt denk ik omdat je in andere landen andere oplossingen hebt voor het leveren van het bestuurskader. In Frankrijk heb je bijvoorbeeld de 'Ecole Nationale d'Administration' (een hogere ambtenarenschool, red.)."

Is een internationale richting binnen de studie wellicht niet mogelijk omdat het management in ieder land anders is?

"Dat speelt zeer sterk, omdat de organisatievormen overal zeer verschillend liggen. In Nederland bijvoorbeeld richt de overheid zich m.n. op de gemeenten, terwijl in Frankrijk de laatste tijd allerlei tussenvormen zijn ontstaan, zoals de 'Conseil Général' en de 'Conseil Régional'. Dit zou echter een

internationale component niet in de weg hoeven te staan.

Ik weet het nog niet zozeer, want je moet niet, zoals bij de Europese Studies nu gebeurt, de indruk wekken dat je, daar waar in Nederland geen banen meer te vinden zijn, in Europa iets kunt vinden.

Dat is natuurlijk niet zo gemakkelijk, omdat ook daar weer geldt, dat men economen wil hebben, juristen, met specifieke internationale kennis weliswaar, maar toch kan de breedte niet compenseren voor de diepte."

U bent begrotingsman. Kan het Europees Parlement met de beperkte bevoegdheden die het heeft wel iets uitrichten?

"Ja en nee. Ja in die zin, dat het EP een recht heeft, dat nationale parlementen meestal niet hebben, nl. het kan de begroting verhogen, de zgn. marge (het speeltuintje, P.W.), dat betekent dat je per jaar gemiddeld zo'n 500 à 800 miljoen bovenop de begroting kunt zetten. Dat doen we regelmatig. Dat is een aanzienlijke bevoegdheid, doch er is een grote 'maar' en dat is deze: we hebben een omgekeerde begrotingsbevoegdheid, of eigenlijk geperverteerde, nl. de bevoegdheid over de uitgaven. De bevoegdheid over de inkomsten, dus de belastingen, ligt bij de ministerraad. Ieder parlement is begonnen met de inkomenskant avn de begroting; hier zit je met de uitgavenkant, en dat is niet een gezonde basis voor macht. Bij zo'n begrotingsprocedure zit je met twee elementen, die bepalend zijn voor de ontwikkeling van de bevoegdheden. Het ene is de verdragstekst, die is toch nooit helder genoeg om op ieder probleem een antwoord te geven, dus daar zit je met het interpreteren, het oprekken, het uitleggen waardoor steeds nieuwe situaties ontstaan. Het andere element is die nieuwe situatie; er is geen begroting gelijk aan de andere. Elk jaar heb je weer ontwikkelingen,

die je voor volstrekt nieuwe situaties plaats, waar eigenlijk dat verdrag niet op past. Je rekt dus naar twee kanten op, en dat is de afgelopen jaren met redelijk succes gebeurd. Maar nogmaals: de grenzen liggen bij de grenzen van de beschikbare middelen."

In het Algemeen Dagblad stond, dat u door de vroegerere hoofdboekhouder van het EP, Henri le Comte, voor de rechter bent gedaagd. Kunt u daar iets meer over vertellen?

"Er heeft in 1982 een schandaal in het EP gespeeld. De Europese Rekenkamer heeft toen ontdekt, dat er een gat in de kas was van ongeveer een kwart miljoen. Ik heb toen die zaak laten onderzoeken en 'in het belang van de dienst' de hoofdboekhouder een andere functie gegeven. Nu heeft de Rekenkamer opnieuw bevestigd, dat dat probleem nog steeds niet is opgelost, dat het gat nog steeds bestaat, en de boekhouder voelt zich nu in zijn goede eer en naam aangetast. Hij heeft nu bij het Hof in Straatsburg een strafklacht ingediend tegen de voorzitter van de Rekenkamer, de oud secretaris-generaal van het parlement en tegen mij. Maar ik moet nog zien of dat ontvankelijk is."

Er wordt wel gezegd dat veel mensen in het EP de kantjes er van aflopen. U heeft ooit gezegd, dat u daar als voorzitter iets aan wilde doen. Is dat gelukt?

"De kwestie waar het hier om gaat, is: kun je zo'n apparaat van meer dan 3000 ambtenaren besturen, kun je dat hervormen. Want vergeleken bij de nederlandse situatie heb je de extra complicatie dat je twaalf nationaliteiten onder je ambtenaren hebt die negen verschillende talen spreken, en ook volstrekt verschillende administratieve tradities hebben. Als je daar wat aan doen wilt, dan kijk je als nederlandse voorzitter met een noordwest europese kijk

naar zo'n ambtenarenapparaat. Een italiaan zal dit heel anders doen, een spanjaard weer anders. Allen, die niet diezelfde kijk hebben, en dat zijn de meesten, voelen niets voor die hervormingen. Een herstructurering van het apparaat kun je gewoon binnen tweejaar niet voltooien. Daar heb je minstens vijf à zes jaar voor nodig. In tegenstelling tot een nationaal apparaat, is zo'n internationaal apparaat veel meer een super-tanker die je niet om kunt krijgen."

Dan nu even iets heel anders: u staat op het standpunt, dat je wel tegen kruisraketten kunt zijn, maar dat dit niet helemaal reëel is, daar er reeds zoveel andere wapens zijn. Dit gaf destijds nogal wat opschudding in de PvdA.

"Bart Tromp heeft eens gezegd: 'Wat betreft de kruisraketten, een paar van die atoomwapens meer of minder in een wereld vol atoomwapens, dat doet er eigenlijk niet zoveel toe.' Ik denk dat dit op zich juist is. Dat hele kruisraketten-debat is een wat raar debat geworden. Het debat is naar mijn mening begonnen als een poging, om een Europese ontwapeningsgedachte te verspreiden met Nederland als uitvalsbasis. Dat is mislukt; geleidelijk aan is er alleen in Nederland nog sprake van een debat. Maar je kunt Nederland niet isoleren van de rest van Europa, net zomin als de Russen bereid waren om Lubbers destijds tegemoet te komen. Immers, ook voor de Russen geldt, dat Nederland deel uitmaakt van de rest van Europa en geen eigensoortig gebiedje is. Ik heb altijd meer die westeuropese situatie erbij betrokken, en de oost-west verhoudingen, dan in het nederlandse debat gebeurd is. Momenteel wordt in Nederland het hele debat opgehangen aan de ontwikkelingen in Genève."

Als de PvdA dit genuanceerde standpunt zou overnemen, zou hen dit dan veel stemmen gaan kosten?

"De PvdA is tegen, en blijft dat ook, dat is geen enkel probleem. Maar waar het om gaat is: waarom ben je tegen, wat is redenering er achter? De oorspronkelijke reden van het debat was namelijk niet, dat er een tegenwicht moest worden gevonden tegen de SS 20's, maar men dacht: 'Als we nu maar duidelijk zichtbaar op land Amerikaanse kruisraketten plaatsen, compleet met de Stars & Stripes erop, dan zien wij dat de Amerikanen ons verdedigen'. In het publieke debat krijg je dan al snel de versimpeling: 'O, dat is tegen de SS 20's'. Maar zo was het niet. Je ziet nu, als de Russen voorstellen de SS 20's tot achter de Oeral terug te halen, dat men in Europa zegt: 'Hier moeten ze wel blijven', want het gaat niet om de SS 20's, maar om de koppeling. Ik heb dit soort zaken altijd vanuit de Europese situatie bekeken. Dit maakt het aanvaardbaar voor de PvdA, want de redenering is dan wel verschillend, de conclusie is dezelfde."

'Europese Eenwording' is een term die nogal eens valt. Wat is daar tot nu toe naar uw mening van terecht gekomen?

"Als je de relaties in de EG vandaag vergelijkt met de situatie zoals die voor de Tweede Wereldoorlog was, dan kun je vaststellen dat de EG natuurlijk een enorme

voortgang is in vergelijking met de toenmalige situatie. Aan de andere kant constateer je dat de voortgang van de afgelopen jaren niet genoeg geweest is om de problemen die we in de wereld hebben (m.n. de technologische concurrentie van Japan en de V.S.) voldoende aan te kunnen. Momenteel zijn we bezig met de realisering van de 'interne markt', dat wil zeggen het afbreken van allerlei grensbelemmeringen en andere handicaps bij de vrije stroom van goederen en mensen en wat je maar wilt op die interne markt. Dit was één van de doelstellingen die sinds het verdrag van 1958 het gerealiseerd had moeten worden."

In Nederland wordt nog wel eens geklaagd dat de EG te veel geld kost. Maar zijn de opbrengsten niet groter dan de kosten?

"Via de landbouwkant van de begroting strijkt Nederland nog altijd zo'n twee miljard meer op dan het betaalt. De reden van het morren ligt echter in het volgende specifieke probleem, dat jaarlijks bij de begroting ontstaat: de gemiddelde inflatie in de EG ligt altijd hoger dan in Nederland. Vorig jaar was hij zo'n 5,5 %, terwijl wij op 1½ à 2% zaten. Dit betekent dat onze gemiddelde belastingopbrengst ook maar met een klein percentage stijgt. Maar de afdracht aan Europa stijgt minstens met 5,5% ! Dit geeft natuurlijk spanningen omdat Ruting dan dat meer, wat hij voor Europa nodig heeft, moet weghalen bij andere ministeries. Dit verdeelprobleem is dus politiek buitengewoon lastig. Bovendien heeft mevrouw Thatcher het debat sterk toegespitst op 'netto-netto', dat wil zeggen 'we moeten er net zoveel uitkrijgen als we erin stoppen'. Dit is echter een levensgevaarlijk debat, want als de rijken er niet meer voor willen betalen dan dat het oplevert, levert het ook de armen niet

meer op dan ze erin stoppen. Dan raakt het hervedelingseffect van de begroting in gevaar. Door dat systeem lopen de armste landen van de EG het gevaar dat ze bij moeten betalen i.p.v. dat ze erbij krijgen."

Tenslotte: zou u nog terug willen keren in de landelijke politiek?

"Ik wil nog niet terug in de Tweede Kamer. Dit kun je ook niet doen vind ik als je net als lijststaanvoerder naar Europa gegaan bent. Dat zou een wat slordige indruk maken. Op termijn wil ik een terugkeer in de Nederlandse politiek niet uitsluiten. Maar dat is op dit moment niet aan de orde, tenzij men bij een regeringsvorming zegt: 'Joh, we hebben je nodig'."

DE STUDIEADVISEUR

Aan de studierichting bestuurskunde is een studieadviseur verbonden. Sinds 1 augustus 1985 vervult mevrouw Gevers deze functie. Zij adviseert studenten ten aanzien van hun studie, ziet toe op de studievoortgang, en fungeert als 'vraagbaak' voor studenten. Verder neemt zij deel aan de facultaire onderwijscommissies in de juridische en sociale faculteit en andere overlegorganen, zoals bijvoorbeeld 'het studieadviseuroverleg' (vergadering van studieadviseurs van verschillende faculteiten). Een belangrijke taak van mevrouw Gevers heeft betrekking op de studiecoördinatie. Zij zorgt bijvoorbeeld voor het totstandkomen van de studieroosters, die zij in overleg met de wetenschappelijke staf vaststelt.

door Renato Meloni

Welke knelpunten zijn er te signaleren m.b.t. de studie bestuurskunde? Wat zijn de voornaamste problemen resp. klachten over de studie van de kant van de studenten?

"Echte knelpunten met betrekking tot de studie zijn er geloof ik niet zo zeer. Het komt natuurlijk wel voor dat er studenten naar me toe komen, die hetzij persoonlijke problemen, hetzij problemen met de studie hebben. Sommige studenten blijken problemen te hebben met de zwaarte van de studie. Een oorzaak van die problemen kan zijn, dat de middelbare scholen, de vooropleidingen dus, verschillen. Zo kun je bijvoorbeeld verschillen zien tussen de problemen van de bèta en alpha-leerlingen. Het blijkt toch wel, dat bèta-leerlingen anders tegen de studie aankijken dan alpha-leerlingen, ze hebben een andere redeneringswijze. Niettemin zijn beide groepen studenten snel gewend aan de studie Bestuurskunde".

Adviseert u studenten ook wel eens om te stoppen?

"Dat hangt er natuurlijk vanaf. Het is uiteindelijk de student zelf die moet beslissen over wel of niet doorgaan. Daarom probeer ik me zoveel mogelijk in de student te verplaatsen. Ik probeer me in te denken, waarom het van de student uit gezien verstandiger zou zijn door te gaan of te stoppen met de studie. Vanuit die invalshoek geef ik dan advies.

Er zijn ook een paar mensen geweest die zich voor de studie hadden ingeschreven, en er meteen al in november mee zijn gestopt, zonder dat ik ze ooit hier heb gezien. Waarschijnlijk hebben zij voor een andere studierichting gekozen".

Zijn er al veel mensen die naar Rotterdam zijn overgestapt, of die dit alsnog gaan doen?

"Nee, dat valt wel mee. Verleden jaar is er één naar Rotterdam gegaan; er bestaat natuurlijk altijd de mogelijkheid om in Leiden je hoofdvak te volgen, en dan bijvoorbeeld eens in de week naar Rotterdam te gaan om de economische variant te volgen. En natuurlijk kan je na het tweede jaar ook onvoorwaardelijk overstappen naar Rotterdam. Overigens is

het ook mogelijk om van Rotterdam naar Leiden te komen, want Leiden heeft een aantrekkelijk studieprogramma bestuurskunde en men kan van het enorme onderwijsaanbod van de Leidse universiteit gebruik maken om zijn keuzevakkenpakketten samen te stellen. Overigens is Leiden ook een gezellige universiteitsstad, de oudste van Nederland."

In reactie op het artikel dat in de Mare heeft gestaan; zijn er problemen met de invulling van de studie na het tweede jaar?

"Nee, die zijn er zeer zeker niet. De invulling van het derde jaar is geen enkel probleem. Er was daarentegen een bestuurlijk probleem. Dit probleem is inmiddels opgelost. De vakgroep heeft haar zin gekregen. Zij is nu in staat om een kwalitatief hoogwaardig programma aan te bieden. Er zullen enkele kleine veranderingen komen. Zo zullen Culturele Antropologie en Sociologie der Niet Westerse Volken naar het D-1 verhuizen. Inplaats daarvan komt Inleiding Recht in de propeuse. Dit om de studiedruk in een later jaar niet te groot te laten worden en een evenwichtig studieprogramma te krijgen".

Hoe ziet u de toekomst van de studie bestuurskunde?

"Die zie ik optimistisch in. Het is vooral het bijzondere, interdisciplinaire karakter van de studie dat me wel aanspreekt. De studie is bred opgezet en zodoende kan je als student veel keuzen maken, We krijgen signalen dat onze studenten die straks afstuderen gemakkelijk een baan zullen vinden."

INTRODUCTIEDAG VAKGROEP BESTUURSKUNDE 1986

Op woensdag 3 september zal de introductiedag voor de, dan, eerstejaars Bestuurskunde plaatsvinden.

Net als vorig jaar zal er op die dag gebruik worden gemaakt van een mentoren-principe: een min of meer ouderejaars student als vraagbaak voor een groepje van eerstejaars studenten.

Hierbij roept de introductiedag commissie U, als Bestuurskunde-student, op om op die 3e september een aantal eerstejaars studenten onder uw hoede te nemen, om zo de waarschijnlijkheid van het succes van die dag te vergroten.

Mocht u zich, na vorig jaar aan de introductiedag te hebben deelgenomen, terecht moreel verplicht voelen zich als vrijwilliger te melden, dan kan dat, bij voorkeur schriftelijk, bij de vakgroep, ter attentie van de introductiedag-commissie.

Mocht u minder moeite hebben met Uw morele verplichtingen, bent U niettemin van harte welkom op de borrel die die dag ter meerdere integratie zal worden gehouden. Tijd en plaats zullen nader worden gespecificeerd.

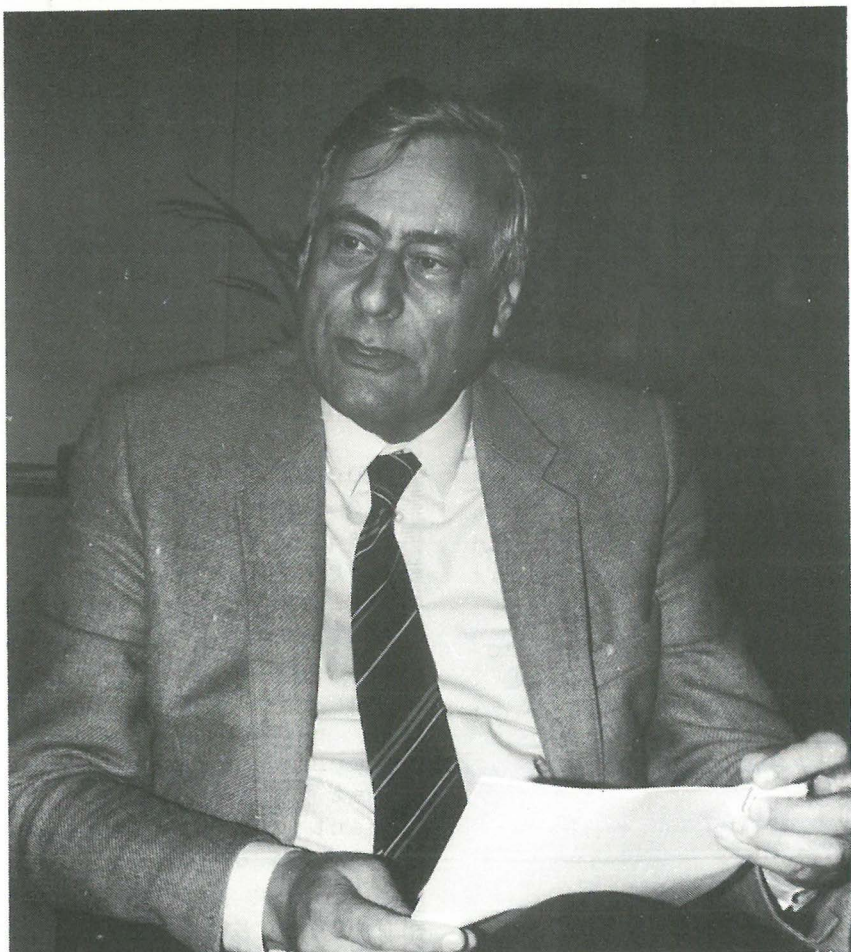
Namens de commissie ter voorbereiding en organisatie van de introductiedag 1986,

G. Waalkens, student-assistent vakgroep Bestuurskunde.

bestuurskunde in leiden

Professor Van Braam, beschermheer van de B.I.L. en voorzitter van de vakgroep bestuurskunde in Leiden, met recht een persoon die in het eerste nummer van het blad "Bestuurskundige Berichten" dient te worden geïnterviewd. Mr. Van Braam, als afgestudeerd sociograaf in Amsterdam, verkreeg in 1965 het hoogleraarschap sociologie in Rotterdam, naar aanleiding van een dissertatie ("Ambtenaren en bureaucratie in Nederland", 1957) over het functioneren van het ambtelijk apparaat.

door Antoinette Laan, Sandra Hogenbirk, Taco Vingerhoed en Harry Leeuw

- Via welke weg bent u bij de studie bestuurskunde betrokken geraakt?

"Na de oorlog ben ik als sociograaf bij een gemeente in dienst gekomen. Daarna ben ik bij het Centraal Bureau voor de Statistiek gaan werken. Beiden hebben direct met bestuur te maken. Als ik in 1965 in Rotterdam als hoogleraar sociologie werkzaam ben, word ik daar belast met het

opstarten van een bestuurs-sociologische afstudeerrichting in de sociologie. In 1972 ben ik naar Leiden gegaan als hoogleraar bestuurskunde waar in de juridische faculteit de ontwikkeling van juridisch-bestuurswetenschappelijk recht tot mijn taak behoorde.

Met de voorbereiding van een echte bestuurskundeopleiding zijn we in 1973 begonnen in de vorm van een managementopleiding publieke sector,

toen nog. In 1983 is toen de zgn. PBS-studie gestart (= publiek bestuurlijke studierichting) die bij de politieke wetenschappen was ingedeeld. En het jaar daarna, dus 1984, is bestuurskunde als zelfstandige studie van start gegaan. Ik heb dus de hele ontwikkeling meegemaakt."

- Kunt u het interuniversitaire karakter van de studie nader toelichten?

"Het is één studierichting die twee vestigingen heeft. Het bestuurskundeprogramma is in beide vestigingen gelijkwaardig. Echter omdat er twee verschillende universiteiten zijn met beide een eigen traditie, is het moeilijk om ze geheel identiek te laten zijn. De vakkenpakketten groeien naar elkaar toe."

- Het wetenschappelijk onderzoek wordt dus ook gezamenlijk gedaan?

"Ja, er is één onderzoekprogramma en onderzoekinstituut. Op dit moment wordt er op vier verschillende soorten terrein onderzoek gedaan. De eerste groep is bezig met het functioneren van departementen van algemeen bestuur. De tweede groep is bezig met sturing; problemen van sturing binnen sectoren als landbouw en sociaal-culturele zaken. De derde groep houdt zich bezig met politie en justitie. En tenslotte een groep die zich bezig houdt met de theorievorming op het gebied van de bestuurskunde. Mijn plaats hierin is dan die van hoogleraar algemeen theoretische bestuurskunde. Ik houd mij in de opbouwfase van de studierichting overwegend bezig met het onderwijs. Binnenkort komt er echter een tweede hoogleraar bij, die zich zal bezig houden met het coördineren van het onderzoek."

- Wat is nu precies het verschil tussen de studie bestuurskunde en de bestuurs-wetenschappelijke variant bij de juridische wetenschappen?

"De juridisch-bestuurswetenschappelijke studierichting in de rechtenfaculteit verschilt op een aantal punten van de bestuurskunde-opleiding, maar wanneer je deze vergelijkt met de juridische afstudeer-variant bij bestuurskunde zul je zien dat de verschillen al aan-

zienlijk minder zijn."

- Dan nu iets heel anders. Vindt u de kritiek dat bestuurskunde niet wetenschappelijk genoeg is terecht?

"Natuurlijk is het een wetenschappelijke studie. Het enige waarmee wij verschillen met andere studies, is dat wij een groot stuk toepassing in ons vakkenpakket hebben. Wij bekijken niet alleen hoe het openbaar bestuur in elkaar zit, maar wij vragen ons ook af wat je met deze kennis kan doen. Dus of je het openbaar bestuur kunt verbeteren, veranderen of problemen in het openbaar bestuur kunt oplossen."

- In Nederland kun je op verschillende plaatsen bestuurskunde studeren. Zijn deze verschillende studies in een hokje te plaatsen?

"Om te beginnen kun je bestuurskunde op academisch niveau studeren in Leiden/Rotterdam en Twente waarbij in Leiden/Rotterdam het vak bestuurskunde centraal staat, terwijl in Twente dit vak niet bestaat. In Twente heeft men getracht tot een integratie van een aantal op het openbaar bestuur gerichte vakken te komen. Het zwakke van Twente is echter dat deze integratie moeilijker te realiseren is dan men in hun oorspronkelijke studie-opzet had gedacht. Vervolgens bestaat ook nog de mogelijkheid om aan een HEAO bestuurskunde te volgen. (Drie plaatsen in Nederland, red.)."

- Beschikt de bestuurskundestudent t.a.v. sociologen, politicologen en economen over een gunstige concurrentiepositie?

"Natuurlijk kan een bestuurskundestudent niet concurreren met een econoom wat betreft een specifieke economische functie, maar wat betreft meer algemene beleidsfuncties ligt de marktwaarde van een bestuurskundige wel degelijk hoger dan die van een socioloog of econoom. Kijk maar naar de studenten bestuurskunde in Twente en die aan de juridische faculteit; vele van hen beschikken al over een baan voordat ze afgestudeerd zijn. En uiteindelijk heeft in een half jaar tijd 100 % een baan. Een zeer goed resultaat dus."

- Hoe ziet tot slot uw eigen toekomst eruit?

"In september komt mijn boek 'Leerboek Bestuurskunde' uit, wat ik in samenwerking met mevrouw Bemelmans-Vidéc heb geschreven en in 1988 ga ik met pensioen. Tot die tijd houd ik mij nog bezig met de verdere ontwikkeling van de studie bestuurskunde in Leiden."

TENTAMENUITSLAGEN (voor zover bekend)

Eerstejaars tentamens

Tentamen M+T 19 dec 1985
voldoendes 84%
onvoldoendes 16%

Tentamen sociologie
Empirische soc. 6 nov 1985
voldoendes 73%
onvoldoendes 27%

Theoretische soc 30 jan 1986
voldoendes 43%
onvoldoendes 57%

Tentamen politico-
logie
Deeltentamen I
6 nov 1985
onvoldoendes 14,5%
voldoendes 85,5%

Deeltentamen II
30 jan 1986
onvoldoendes 45,5%
voldoendes 54,5%

Tentamen incl.
bestuurskunde
14 jan 1986
voldoendes 65,5%
onvoldoendes 35,5%

Tweedejaars tentamens

Tentamen Staats en
Bestuursrecht
voldoendes 48,5%
onvoldoendes 51,5%

Tentamen politie-
ke stelsels van
de grote mogend-
heden
voldoendes 74%
onvoldoendes 26%

Tentamen Beleid
en Sturing
voldoendes 65%
onvoldoendes 35%

Derdejaars JBW

Tentamen hoofdlijnen (modu-
le 11) 21 jan 1986
voldoendes 70%
onvoldoendes 30%

*Hier had uw
advertentie
kunnen staan
Sandra Hogenbirk
tel. 071 - 897056*

b.i.l., bier en bewapening

Deze eerste door de B.I.L. georganiseerde uitstap naar België was een groot succes. Ophet programma stonden een bezoek aan de Duvel-brouwerijen, een uitgebreide voorlichtingsdag bij het hoofdkwartier van de N.A.V.O. en de excursie werd afgesloten met een ontmoeting met de burgemeester van Antwerpen in het aloude stadhuis

---

Door: Renato Meloni
Harry Leeuw
Taco Vingerhoed

Na een vroeg vertrek vanaf station Leiden en een vlotte rit arriveerden we in de Belgische hoofdstad. Tussen aankomst in Brussel en het bezoek aan de brouwerijen hadden we voldoende tijd de tentoonstelling "De vrouw in het rijk der farao's" te bezichtigen danwel de stad Brussel te bezoeken. Nadat iedereen zijn lunch had gebruikt begaf men zich naar de bus die het gezelschap naar de brouwerij "Het Moortgat B.V." bracht.

In het proeflokaal werd ons eerst een film getoond over het productieproces van DUVEL-bier, waarna een rondleiding door de fabriek volgde. Afgesloten werd dit boeiende programma onderdeel met een gezamenlijke bierproef. Na slechts een enkel glas DUVEL werd de stemming zeer amicaal. (Nunc est bibendum).

Vrolijk stapten we rond zes uur in de bus die ons naar het Hotel des Colonies bracht.

De tweede dag van de excursie werd vrijwel geheel opgeslokt door een bezoek aan het hoofdkwartier van de N.A.V.O. In de loop van de dag zouden verscheidene sprekers hun hart luchten over deze organisatie.

In een algemene inleiding werden de doelstellingen van de NAVO uiteengezet; afschrikking van de vijand en verdediging van de zestien bij de NAVO aangesloten landen. Overige doelstellingen zijn het in evenwicht houden van de bewapeningsbalans tussen laatstgenoemden. Vervolgens benadrukte men, dat de NAVO een zuiver defensief verdrag is.

Om eerder genoemde doelstellingen te bereiken, wordt er door de NAVO een bepaalde politiek en een bepaald beleid nagestreefd. Deze politiek houdt in dat ten eerste het argument van de afschrikking geloofwaardig moet klinken. Dit wordt bereikt door beschikking te hebben over voldoende militaire middelen om eventuele agressors af te schrikken. In artikel 5 van het Noordatlantisch verdrag staat voorts dat een aanval op één van de leden van het bondgenootschap gezien wordt als een aanval op allen.

Een ander punt van het NAVO-beleid bestaat uit - hoe paradoxaal sommigen dit ook mogen vinden - werkelijke tweezijdige ontwapening; deze moet natuurlijk wel zinvol evenwichtig en betrouwbaar zijn.

De afschrikkingpolitiek komt vervolgens tot uiting in de NAVO-strategie; de NAVO moet, wil zij kunnen afschrikken kunnen beschikken over een aangepast antwoord, de zogenaamde "flexible response" op eventuele aanvallen. Wie nog mocht denken dat "N.A.V.O. = V.S." heeft het

volgens de sprekers mis. Alle N.A.V.O. -lidstaten zijn volkomen gelijk, en beslissingen kunnen slechts genomen worden als iedereen het met elkaar eens is.

Toen de Oost-Westverhoudingen eenmaal ter sprake kwamen werden wij door een onvervalste Amerikaan ingelicht over de toestand van de wapens aan deze en gene zijde. Hij trad daarbij zo in details, dat je bijna zou geloven dat één middellange afstandsraket meer of minder bepalend is voor de -volgens de Amerikaan- onevenwichtige balans tussen Oost en West. Naar aanleiding van enkele kritische vragen, waarbij gevraagd werd naar de rol van Europa in de wapenonderhandelingen tussen de V.S. en U.S.S.R., werd geantwoord dat Europa steeds een (constructieve) rol speelde en nog steeds speelt (bijvoorbeeld de Europese Ontwapeningsconferentie), en dat de V.S. deze onderhandelingen ook werkelijk serieus nemen.

Aan het eind van een vermoeiende dag werd iedereen min of meer wakker gemaakt door een paneldiscussie met een delegatie van twee Nederlandse ambtenaren. Deze twee lolbroeken bleken bereid om eventuele vragen, die ons nog dwars zaten te beantwoorden.

Op de middag van de derde dag werden we verwacht in het stadhuis van Antwerpen, alwaar wij door de burgemeester van deze stad een voorlichting zouden krijgen. Deze vriendelijke burgervader, die zijn politieke mening niet onder stoelen of banken stak, begon te vertellen over de bestuurskundige geschiedenis van Antwerpen, waarna hij over-

ging op het hedendaagse bestuur van zijn gemeente en Belgische gemeenten in het algemeen. De stad Antwerpen werd gesticht in de 17e eeuw en verkreeg stadsrechten in het jaar 1221. Door de handel bloeide Antwerpen op tot een belangrijk handelscentrum. Dit had grote gevolgen voor het bestuur van de stad; de burgemeester, in die tijd de belangrijkste persoon van de stad, kwam altijd uit de vooraanstaande handelsfamilies van Antwerpen. I.t.t. nu werden er vroeger twee burgemeesters gekozen, tegenwoordig moet men het met één doen. Het gemeentebestuur in België is precies zo samengesteld als het gemeentebestuur in Nederland, op een uitzondering na; de burgemeester wordt in het college omringd door schepenen, in Nederland is deze term in onbruik geraakt. Hier wordt nu aan hetzelfde ambt de naam 'wethouder' gegeven. De Belgische overheid is al een aantal jaren bezig met het uitvoeren van het plan kleinere gemeenten samen te voegen tot een grote. In Antwerpen heeft men dit plan reeds uitgevoerd; Antwerpen bestaat nu uit tien districten die eens onafhankelijke gemeenten zijn geweest. Na een vraag uit het publiek wijdde dhr. Cools uit over zijn specialiteit: ruimtelijke ordening. Waar Brussel uitgaat van het aantrekken van grote organisaties, w.o. NAVO en EEG, waarbij R.O. van ondergeschikt belang is, is Antwerpen bezig met het implementeren van het beleid gericht op de renovatie van woningen voor de minderbedeelden in de Antwerpse samenleving. Aan het eind bleek dat burgemeester Cools daadwerkelijk over leidinggevende capaciteiten beschikte; hij gaf ons een prima rondleiding door het schitterende stadhuis van Antwerpen, wat tevens het einde betekende van onze excursie.

OTTENVANGER:

door Bas Berwers

Woensdag 26 februari jl. organiseerde de B.I.L. in het Anthonius Clubhuis een lezing, met als onderwerp "Management en vernieuwing van de politieorganisatie". Als gastspreker kwam hiervoor de heer Kees Ottenvanger naar Leiden. Hij is verbonden als hoofd beleidsontwikkeling aan de Rotterdamse gemeentepolitie, hetgeen inhoudt dat hij verantwoordelijk is voor de voortgang van veranderingsprocessen in het korps.

Alvorens op de concrete veranderingen in de Maasstad in te gaan, gaf Ottenvanger een (historisch) beeld van de politie in Rotterdam.

Momenteel zijn zo'n 3100 ambtenaren werkzaam in het bedrijf. Van deze 3100 zijn er 2000 actief op uitvoerend niveau, de opsporingsambtenaren. Daarnaast is er natuurlijk de leiding, een redelijk 'militair' ingericht deel van het apparaat, en de recherche, die zich bezighoudt met het onderzoek naar misdrijven.

De taak van de politie is tweeledig. Primair is het handhaven van de wet; aangezien 'de wet' heden ten dage zeer gecompliceerd is, zijn er op dit gebied allerlei specialismen ontstaan. Als tweede taak dient de politie 'hulp te verlenen aan hen die dit behoeven' zoals dat plechtig heet; in deze tweede taak komt het dienstverlenende aspect van de politie naar voren.

Deze taken hebben zich in de loop van de geschiedenis ontwikkeld, evenals het politieapparaat zelf. In het begin van de 18e eeuw verschenen voor het eerst commissarissen en agenten ten tonele, dit onder druk van de groeiende in-

gewikkeldheid van de maatschappij. De politie groeide en groeide, totdat na de Tweede Wereldoorlog bij grootscheepse zuiveringen een flinke hoeveelheid collaborateurs uit hun functie werden gezet; op deze manier liep het korps voor de helft leeg! Met allerlei spoedcursussen werd zo snel mogelijk een nieuw korps in elkaar gezet, maar door al dit gehaast werd het wel een puinhoop. Deze situatie bleef zo tot ongeveer 1950, dit omdatje ten tijde van de wederopbouw beter een hamer beet kon pakken, dan je druk maken om de politie.

In de loop van de jaren '60 veranderde dit echter snel. Er ontstond een rumoerige jeugdbeweging, die zich afzette tegen het establishment. Dit leidde tot confrontaties op straat, doch binnen de politie werd hier niet goed op ingespeeld; dit manco had zowel een praktische kant (Hoe kun je zo'n mensenmassa aan?) als een politieke (Wat is er gaande in de maatschappij?). Deze ontwikkelingen hadden gunstige gevolgen voor de politie. Het bedrijf werd geprofessionaliseerd, wat zich allereerst uitte in een verbetering van de relbestrijding. Steun aan de Mobiele Eenheid dus! Bij dit onderdeel ontstond een enorme know-how en skill, en dit positieve élan trok ook de rest van het bedrijf mee. Zo ontstonden, onder invloed van de opkomst van het internationaal terrorisme, professionele arrestatieteams.

Kenmerkend aan de gebeurtenissen in de jaren '70 was in ieder geval, dat de automatisering op de lange baan geschoven werd; de politie ging zich hiermee pas vanaf 1979 bezighouden. Het ad-hoc beleid leidde tot een lappendeken in de politieorganisatie, wat

Reorganisatie vordert

een behoefte aan méér interne samenhang deed ontstaan.

Op dit punt belandde Ottenvanger in de managementsfeer (want dat was de bedoeling toch, red.). Eindelijk dan kwam er meer aandacht voor het (intern) functioneren van het apparaat. Bij de ontwikkeling van een filosofie op dit gebied speelden de toenmalige burgemeester van Rotterdam, André van der Louw, en de politievakbonden, waarbij het overgrote deel van de politieambtenaren aangesloten is, een belangrijke rol. In grote lijnen komt de aldus op poten gezette filosofie op drie hoofdzaken neer:

- externe knelpunten, d.w.z. acute problemen in Rotterdam, variërend van drugsverslaafden tot woningbouw.
- interne knelpunten: het functioneren van het bedrijf zelf.
- een inventarisatie van wat nu eigenlijk in praktijk de taak van de politie is. Dat deze zéér gevarieerd is, bleek uit een totaal van 128(!) verschillende taken. Deze zijn echter te clusteren, ofwel onder een grotere noemer te plaatsen. Voorbeelden hiervan zijn bewaking, verkeer en criminaliteit.

Ottenvanger benadrukte, dat zo'n beleidsplan duidelijk, overzichtelijk dient te zijn. Hij bekritiseerde beleidsplannen, die vaag waren in de trand van "we moeten ons meer richten op de behoeften van de burger".

Wat ook nog wel eens gebeuren wil, is dat zo'n plan in een of andere duistere bureaulade verdwijnt. Niet in Rotterdam! Binnen de politie werden de drie analyses (a/b/c) uitvoerig besproken. Deze discussie leidde tot zes concrete beleidsprioriteiten, vier exter-

ne (1 t/m 4) en twee interne (5 en 6):

- drugs en 'drug related crime'.
- vandalisme, in de ruimste zin van het woord.
- fraude, m.n. de grote kopelbazen.
- racisme
  - oude wijken (intimidaties bij gemeenteraadsverkiezingen)
  - Glimmerveen (confrontaties racistische vs. anti-racistische bewegingen)
  - intern: vooroordelen onder politieambtenaren (oplossing: personeelsrecruterend gericht op alle rassen).
- interne reorganisatie: intern achtergebleven delen bijspijkeren door het terugdringen van de hiërarchie, decentralisatie, despecialisatie (méér mensen van méér laten weten) en het districtensysteem (de agent terug in de wijk).
- huisvesting van het korps. Uitbreiding noodzakelijk vanwege de invoering van et districtensysteem.

Als gevolg van deze prioriteitenstelling zullen andere gebieden, zoals bijvoorbeeld het verkeerstoezicht, wat moeten inleveren.

Kort gezegd komt het plan voor de organisatie hier op neer: op een bepaald terrein is één centrale deskundige, maar in de zeven districten zijn op hetzelfde gebied meer ambtenaren werkzaam. De realisering van dit beleid komt eraan: in de loop van dit jaar start de instructie van de districtsambtenaren, en men streeft ernaar dat vanaf 1 januari 1987 deze onderverdeling concreet gestalte krijgt. Het blijft dus gelukkig niet bij papier!

LEIDEN EN GEZELLIGHEID

DE KROEG ALS HOEKSTEEN VAN DE SAMENLEVING

"Als je niets positiefs te melden hebt, hou dan je mond" is een uitspraak van de beroemde Amerikaanse kunstenaar Andy Warhol en tevens de lijfspreuk van Bernard Stöxen, 37 jaar en eerste gemeenteraadslid voor de LWG (Leiden weer gezellig).

door Frank Neumann

Het Leidse gezelligheidsfront is de enige ludieke splinter-groepering in Nederland die daadwerkelijk een plaats in de gemeenteraad heeft kunnen veroveren. Het ontstaan van deze niet-serieuze partij is nota bene te danken aan een CDA-politicus? Jaques de Heer, die in de afgelopen raadsverkiezingen op de 20e plaats van de CDA-lijst stond. Het gebeurde als volgt; in een felle discussie over Leiden tussen Stöxen en de doorgewinterde CDA-politicus, riep de laatste uit: "Als je het allemaal zo goed weet, richt dan je eigen partij op". Stöxen liet zich dat geen tweede keer zeggen. Hij zocht een paar enthousiastelingen bij elkaar, stak F1000,-- in een verkiezingscampagne en benoemde Jaques de Heer tot zijn politiek adviseur. Resultaat: een zetel in de Leidse Raad en nationale LWG bekendheid dankzij radio en televisie.

LEIDSE KENNEDY

Stöxen is zeer tevreden met de zetel en zijn nieuw verworven bekendheidsstatus. Natuurlijk niet in de laatste plaats omdat het café, waar het raadslid eigenaar van is, een steeds grotere klantkring krijgt. De bekendheidsstatus rondom de persoon van Stöxen is verbazingwekkend. In het illustere wereldblad "Aktueel" werd hij

zelfs de "Leidse Kennedy" genoemd. Zo'n vaart ziet Stöxen het nu allemaal ook weer niet lopen, maar ontkent niet, dat hij altijd al een "organisator" is geweest. Hij is een van de stichters van het Leids Centrum voor vrijetijdsbesteding en is lid geweest van de actiegroep "Leefbaar Leiden". Het beste bewijs voor het organisatietalent van Stöxen is natuurlijk het goed lopende Scarabee. Mede omdat Scarabee zo goed loopt hebben velen zich afgevraagd wat er nu zal gebeuren met de f25000,-- die het LWG raadslid krijgt als onkostenvergoeding voor zijn werk. Wordt het een mooie investering voor Scarabee of gaat het geld misschien naar liefdadigheid? Geen van beiden. Aangezien het raadslidmaatschap nogal wat tijd en geld kost zal Stöxen een gedeelte houden als onkostenvergoeding. Het overige gedeelte zal worden gebruikt voor door de LWG te organiseren evenementen ter verhoging van de Leidse gezelligheid.

De reacties op de LWG-zetel waren over het algemeen positief. Zowel van de middenstanders en de Leidse bevolking, als van de studenten. De afgunstige reacties kwamen uit de politieke hoek. Een D'66 raadslid kakelde onlangs nog in het Leidsch Dagblad over een "vermindering van de politieke kwaliteit" en over het vermoeden dat de LWG-zetel wel leeg zal blijven. Niets is echter minder waar; Stöxen is wel degelijk van plan zijn huiswerk goed te doen en zal iedere raadsvergadering bijwonen. Er is zelfs sprake van een heus partijprogramma. En wel met de volgende punten;

- 1) Latere sluitingstijden voor café en discotheken;
- 2) verwijdering van een groot gedeelte van de Leyenaartjes
- 3) vermindering van de hoeveelheid hondepoep in Leiden. Pikant détail; Ongeveer een week voor de raadsverkiezingen werd dit issue door de PvdA overgenomen.
- 4) Een verbetering van de efficiëntie van de gemeentelijke diensten, snellere behandeling van vergunningsaanvragen.

In bestuurskundig opzicht is de LWG een unicum. Het is namelijk een van de weinige politieke partijen zonder bestuursstructuur. Informeel samenwerken voor de grote zaak is misschien de beste omschrijving voor de partijcultuur. Stöxen treedt daarbij al op als spreekbuis voor het groepje. De harde kern in de LWG-top bestaat voornamelijk uit gefrustreerde ambtenaren van de gemeente Leiden, middenstanders en studenten die ontevreden zijn over het gemeentelijk beleid.

MOOIE MIEP

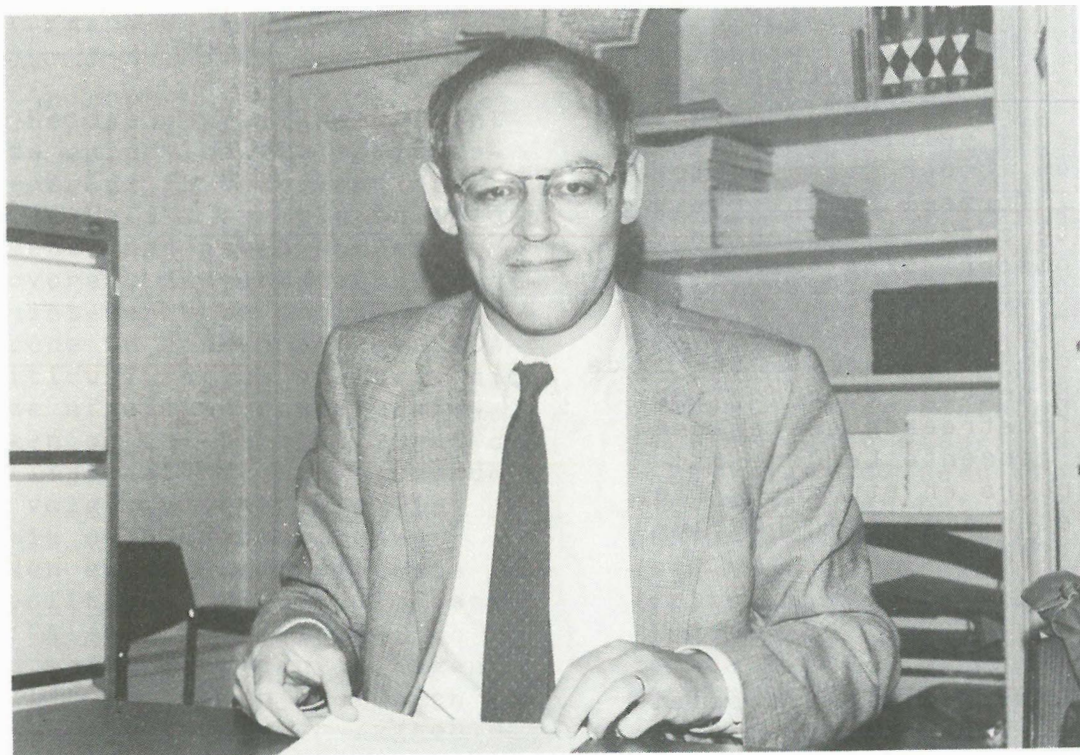
Over de mensen die dat beleid maken is Stöxen niet bijster enthousiast. Hij beschrijft ze als "een stelletje grijzen die hun presentiegeld opstrijken". Over de landelijke politiek is Stöxen minder duidelijk, maar veroordeelt in ieder geval de playboy-actie van het duo Cevaal & Wetler. Commentaar: "Een mislukte actie van twee uitgerangeerde VVD-ers, en bovendien was het niet eens een mooie miep." Tenzover de landelijke politiek. Terug naar het Leidse gebeuren. Hoe zal de maiden-speech van Stöxen eruitzien? Concrete ideeën heeft hij hierover nog niet, maar hij zal in ieder geval eindigen met de zin: En voort ben ik van mening dat er teveel paaltjes zijn in Leiden".

Of de LWG nut heeft of niet, dat zal de praktijk moeten uitwijzen. De originaliteit en de humor in de gemeenteraad zullen zeker toenemen. Laten we in ieder geval hopen, dat Andy Warhol Stöxen nooit de mond zal snoeren.

* Bronnen: Een interview met Benard Stöxen
Aktueel
Leidsch Dagblad.

"VOOR TWENTE KOMT DE VIJAND UIT HET WESTEN"

prof. dr. U. Rosenthal over de bruikbaarheid van bestuurskundestudenten

Het komende studiejaar vertrekt een aantal Leidse bestuurskundestudenten naar Rotterdam (part-time?) en komen Rotterdammers naar Leiden, in verband met de keuze van de studievarianten.

Tijd voor een 'geluid uit Rotterdam'.

Aan het woord is prof. dr. U. Rosenthal, voorzitter van de Rotterdamse poot van de interuniversitaire vakgroep.

door Rogier Rijnja
Albert Hofblij

"Eigenlijk zitten we in Rotterdam met dezelfde voor de hand liggende problemen als in Leiden. In beide steden is een nieuwe opleiding binnengekomen in een faculteit die

in moeilijkheden verkeert. Verder is het altijd zo dat als er een nieuweling binnenkomt die het erg goed doet, dit wat problemen oproept.

Als je vraagt naar de plaats van bestuurskunde in Rotterdam, respectievelijk in Leiden, dan gaat het om veel meer dan alleen

de faculteit. Dan gaat het om een instelling. In Leiden een grote instelling, in Rotterdam wordt hij door de EUR als een wat kleinere instelling beschouwd, maar hij is nog altijd groot genoeg. En dan kom ik bij de filosofie die van Braam en ik hanteren: 'Maak in je bestuurskundeopleiding gebruik van de kracht die je in de totale instellingen gezamenlijk hebt'. In Leiden ligt die kracht met name bij de Sociale Faculteit, maar ook bij de juridische. In Rotterdam hebben we de grootste faculteit voor economische wetenschappen. Geleidelijk aan heeft het zich in Rotterdam ontwikkeld tot een mengeling, waarbij er niet alleen gekeken wordt naar wat er in de economische sfeer voorradig is, maar ook bij bedrijfskunde. Met deze gegevens hebben we het wat verkaveld en hebben we de varianten verdeeld."

- Zouden 'potentiële' bestuurskundigen vooraf moeten kiezen voor Rotterdam of Leiden?

"Als het aan mij ligt, moet het op een gegeven moment zo zijn dat studenten die bestuurskunde willen studeren aan de gemeenschappelijke studierichting Rotterdam/Leiden, zich vergewissen van de mogelijkheden die er in beide steden zijn. Een student die het eerste jaar binnenkomt en die van zichzelf al weet dat hij financieel-economisch specialist wil worden, zou ik met klem aanraden in Rotterdam te gaan studeren. Dat geldt ook voor hen die sterk geporteerd zijn voor de politicologische kanten van het openbaar bestuur. Studenten die graag de sociologische kant opwillen, bijvoorbeeld ontwikkelings-samenwerking, of die sterk geporteerd zijn voor de juridische invalshoek in de bestuurskunde, adviseer ik om naar Leiden te gaan. Ik denk dat het verstandig zou zijn voor studenten om los te komen van een al te rigide voorkeur voor een stad met of zonder grachten en gewoon te zeggen: 'potver-

dorie, ik ga bestuurskunde studeren, wat wil ik daarmee, ik wil die kant op. Dan schrijf ik mij van meet af aan in Leiden of Rotterdam in.'

- De realiteit is anders...

Dat Leiden aanspreekt voor mensen uit Benoordenhout en Mariahoeve, is bekend. Ik heb er zelf mijn jeugd door gebracht en toen was het al zo. Rotterdam spreekt aan op twee punten. Ten eerste vanwege de bereikbaarheid voor mensen die wonen in een ander stuk van de randstad, c.q. Brabant. In de tweede plaats spreekt het studenten aan die economisch *angehapt*. Kijk, een aantal jaren geleden moesten we voorlichten en informeren naar potentiële studenten vanuit een blanco opdracht. Deze weken krijgt de precieze invulling van de varianten haar definitieve beslag. We kunnen nu hele gerichte informatie leveren. Over een paar jaar kunnen we tegen nuldejaars zeggen waar de studenten uit respectievelijk Rotterdam en Leiden terecht zijn gekomen. Overigens krijgen alle studenten een doctoraalbul waarop zowel Leiden als Rotterdam vermeld staan.

Maar we moeten niet voorbijgaan aan een heel belangrijk punt en dat is dat wij niet voor niets het hoofdvak bestuurskunde tot en met het vierde jaar nagenoeg identiek opbouwen in Rotterdam en Leiden. Met 'sporen' en 'verkassen' zal het dan ook wel meevallen. Een Leidse student die kiest om de economische variant te gaan doen, kan heel goed in Leiden het hoofdvak blijven volgen als hij daar zijn vriendjes, vriendinnetjes en kroegen heeft zitten.

- Hoe hecht is de samenwerking Rotterdam/Leiden in het licht van de groeiende concurrentieslag tussen universiteiten?

Met die concurrentieslag hebben wij niets te maken. Bestuurskunde Rotterdam/Leiden adverteren geza-

menlijk. Verder heeft zo'n samenwerking alleen goede kanten. In Nederland zijn de zaken ongelooflijk dichtgegroeid. Men is vaak vreselijk *parochiaal* bezig. Nederland is niet Amerika, waar elke kern afzonderlijk groot is. Het zijn hier allemaal kleine clubjes van 10 à 15 mensen die denken de wijsheid in pacht te hebben. Zo'n samenwerking is een verademing in de Nederlandse academische wereld. Het levert een beter product op als mensen uit verschillende wetenschappelijke culturen elkaar treffen en er met elkaar wat van maken. Men stimuleert elkaar. Daarom is de samenwerking Rotterdam/Leiden meer dan 'van de nood een deugd maken'. Het zou meer moeten gebeuren.

- *Uit publicaties maken wij op dat met name te Twentse bestuurskundeopleiding nogal wat commentaar heeft op de bestuurskundeopleiding van Rotterdam/Leiden. Hoe reageert U daarop?*

Voor Twente komt de vijand uit het westen. Van Braam en ik hebben in het voorbereidingsrapport bestuurskunde Rotterdam/Leiden op een kernachtige manier - wij hebben niet zoveel woorden nodig voor al dit soort dingen - aangegeven waar het om gaat. In Twente zegt men dat mensen die het openbaar bestuur gaan besturen x uur economie, x uur politicologie, x uur recht en x uur sociologie nodig hebben en dat dit dan betekent dat ze bestuurskunde hebben gestudeerd. Ik vind dat *notoire nonsens*, want voor het ene probleem van het openbaar bestuur heb je veel recht nodig, voor het andere veel economie etc. Voor het ene probleem heb je confrontatie tussen disciplines nodig, voor het andere synthese. Tot zover de inhoudelijke kant. Het tweede punt is: 'voor Twente kan je inderdaad zeggen dat de vijand uit het westen komt, want als je het westen een beetje ruim neemt en dus ook gaat kijken hoe de trendsetters voor de bestuurs-

kunde in Amerika en Engeland hun programma's hebben opgezet, ook bijvoorbeeld in Bloomington, op het ogenblik nummer drie in Amerika voor Public Administration, na Syracuse en Harvard, maar vóór Yale, Princeton en Berkeley en zo. Daar is Public Administration *as such* een basisdiscipline binnen de bestuurskundeopleiding. Binnen de grenzen kan je een vergelijking trekken met bedrijfskunde, bijvoorbeeld in Rotterdam. Als je in zoveel jaar niet in staat bent een vak te ontwikkelen waarin je nota bene afstudeert, dan ben je fout bezig. Zegt men - in de Nederlandse situatie - dat het vak bestuurskunde niet bestaat, dan vraag ik me af wat al die hoogleraren bestuurskunde in Rotterdam en Leiden, maar ook in Tilburg, Nijmegen, Groningen en Amsterdam voor vreemde dingen aan het doen zijn.

Einde jaren zeventig heb ik een vrij stevige polemiek met Hoogerwerf gehad. Op verzoek van niet de geringste in Nederland ga ik die polemiek hervatten in de zomermaanden met een groot stuk over de Twentse bestuurskunde en vooral het falen van het Twentse bestuurskundige onderzoek. Waar het omgaat is dat pogingen in andere landen, die met dezelfde (Twentse) conceptie zijn gedaan, inmiddels weer zijn teruggefloten. Ik zou wel eens willen weten waarom Hoogerwerf de discussie uit de weg is gegaan over het falen van precies dezelfde soort opleiding als hij heeft opgezet, in Duitsland en op een aantal andere plaatsen. Laat hij maar eens vertellen waar dhr. Timmermann ongelijk heeft gehad in 'Politische Vierteljahrenschrift' van 1982*, waarin hij in een artikel over het programma van Konstanz heeft laten weten dat het daar niet lukt.

- *Allereerst past hier nu een omschrijving van het vak bestuurskunde.*

"Het is een discipline, die zich bij uitsluiting van een ander object van studie bezig houdt met de inrichting en werking van het openbaar bestuur. *As simple as that*. Het is discipline in ontwikkeling - maar welke discipline is dat niet-, waarbij je in het begin te maken hebt met allerlei losse partikeltjes vanuit andere wetenschappen. Dat is het multidisciplinaire. Daarna krijg je de interdisciplinaire fase waarin je die zaken gaat koppelen. Ten slotte gaat dat intergreren tot een pakket van bestuurskundige kennis en dan heb je een vak met een eigen object en voor een deel eeneigen beoordeling van de voor- en nadelen van verschillende methoden van onderzoek. Waarmee ik niet zeg dat ieder vak zijn eigen methoden van onderzoek heeft. De bestuurskunde zal voor een deel aansluiten bij de methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek; voor een ander deel bij dat van de meer toepassingsgerichte opleidingen (bijv. bedrijfskunde).

- *U zult toch wel eens van mening verschillen met van Braam over de invulling van het vak bestuurskunde. Leidt dat niet tot fricties?*

"Daar kan ik een zeer politiek-bestuurlijk antwoord op geven: over een paar weken is ons gehele studieprogramma voor het curriculum zo ongeveer klaar. Op dit moment is de modulaire structuur voor de vier jaren al helemaal gereed, maar daarnaast: Een universiteit voedt mensen op tot kritische zin. Ook bij bestuurskunde Toepassingsgericht, praktijkgericht, maar het is een wetenschappelijke opleiding en dat vergt dat studenten op een gegeven moment in staat zijn om verschillende zinswijzen op de optimale bestudering van het openbaar bestuur te vatten. Wat mijn grote probleem nou juist met de Twentse opleiding is, is dat daar een bepaalde manier van denken wordt geïntroduceerd binnen de zogeheten opleiding be-

stuurkunde die studenten weerhoudt van een kritisch oog op bestuurlijke vraagstukken. Daar wordt heilig verklaard de zogeheten rationale besluitvormingsmethode. Je kunt wel blijven zoeken naar die ene rationale en beste oplossing, maar dan blijf je zoeken. Dan zitten mensen die een beslissing willen nemen alsmaar op die beslissing zitten te wachten. Ik ben overtuigt aanhanger van de hele denktrend van Simon en zijn theorie van bevredigende oplossingen (satisficing).

Verder wordt in Twente heilig verklaard de effectiviteitsstudie ten aanzien van het openbaar bestuur. Alsof er geen andere zaken in het openbaar bestuur aan de orde zijn. Dat zet studenten op een heilloos pad. De praktijk wijst uit, dan wel zal uitwijzen, dat dat soort mensen voor het openbaar bestuur maar een betrekkelijke gebruikswaarde hebben.

Ik ga discussie niet uit de weg, noch met Twente, noch met van Braam. Die discussies voeren van Braam en ik ook, maar tot noch toe zijn we steeds op een bepaalde lijn uitgekomen.

- *U heeft nogal wat kritiek geleverd op het huidige amtenarencorps. Wat voor mensen wilt U straks afleveren? Denkt U ze bijvoorbeeld 'crisisbestendig' te maken?*

"Wat betreft dat laatste, hier gaan we inderdaad wat aan doen. Nu al leren we rechtenstudenten binnen een van de keuze-elementen van het vak bestuurskunde om te gaan met situaties van tijdsdruk, simulaties en dat soort dingen. Dat kun je studenten leren. Ik heb ook zeer aarde vaardighedencolleges. Voor het D11 hebben we bijvoorbeeld twee vaardighedenmodulen staan: over onderhandelen en vergaderen en over beslissen. Hoe zit het met de crisisbestendigheid van amtenaren? Ik vindt dat mensen die het openbaar bestuur ingaan en waarvan je hoopt

dat ze toch de basisopleiding meekrijgen om later omhoog te kunnen toegerust moet zijn c.q. zodanig gevormd moet worden dat ze later niet alleen het routineerk van 9 tot 5 aan zullen kunnen, maar het ook aankunnen als het eens wat spannender wordt.

Overheidsfunctionarissen moeten er met een bepaalde oriëntatie zitten. Ze moeten er niet alleen zitten om tandpasta te verkopen tegen een zo groot mogelijke winst. Helaas lijkt het door al het gedonder over amtenarensalarissen net of amtenaren ook alleen maar lieden zijn die zich op de markt begeven en zoveel mogelijk poen willen hebben.

Het woord Algemeen Belang mag nauwelijks meer in je mond nemen vandaag de dag. Maar toch, het zijn zaken waarin de overheid in een bepaald opzicht verschilt van de particuliere sector.

Daartoe behoort ook dat de overheid bepaalde taken heeft juist in vaak moeilijke omstandigheden en

dan moeten er mensen zitten, die de moeilijke omstandigheden aankunnen.

*-Tot slot, de Ideale Ambtenaar;
Hoe ziet die eruit ?*

"Een paar dingen voor de vuist weg: *conceptueel inzicht*, d.w.z. het vermogen om problemen te kunnen signaleren en daarvan een diagnose te stellen; *probleemoplossend vermogen, managementkwaliteiten*, d.w.z. 'getting things done' binnen het openbaar bestuur en daarbuiten; daarvan een afgeleide: een goed gevoel voor de verwevenheid van intern en extern management; mensen kunnen motiveren: vitaal, essentieel; het vermogen te kunnen organiseren. Naar buiten toe: goed gevoel voor externe verhoudingen, mogelijkheden en haalbaarheden; *public service-oriëntatie*: beseffen dat je er om meer zit dan alleen om puur commercieel rendement.

* NOOT: J.J. Hesse, Politische
Vierteljahersschrift, Sonderheft
13/1982, p 456 e.v.

OPROEP !

De B.I.L. roept belangstellenden voor een bestuursfunctie op. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Rogier Rijnja, tel.: 070 - 600184.

KOOYKER

UNIVERSITAIRE
BOEKHANDEL
LEIDEN

- heeft een zeer uitgebreide voorraad voorgeschreven en aanbevolen boeken voor alle fakulteiten.
- biedt de mogelijkheid tot kopen op rekening.
- levert het complete pakket, inclusief buitenlandse titels zo goedkoop mogelijk.
- verleent korting bij grote aantallen.

U bent van harte welkom in onze winkels op de
Nieuwe Rijn 13, 15-16 te Leiden. Tel. **071-144146**

Openingstijden:

Maandag van 13.00-18.00 uur.

Dinsdag t/m vrijdag van 09.00-18.00 uur.

Zaterdag van 09.00-17.00 uur.

Donderdag koopavond van 19.00-21.00 uur.